Бир юз бешинчи боб — Охират яқинлашганини қандай билиш мумкин?

Менимча, фикрлайдиган ҳар бир инсон бу дунёнинг абадий давом эта олмаслигини яхши англайди. Бу оламнинг ўз ниҳояси ва якуни бор. Бу дунё чексиз эмас, биз эса фониймиз. Шу сабабли кун келиб охират бўлиши ҳақидаги ҳақиқатни тан олишимиз керак. Муқаддас Китобимиз бизга борлиқнинг бошланиши ҳақида ҳам, унинг интиҳоси тўғрисида ҳам хабар беради. Баъзилар дунёнинг охири ҳақида турли тахминлар қиладилар. Кимдир бу кунни ортга суриб: «Эй, дунё доим қандай бўлган бўлса, шундай давом этаверади», дейди. Улар янглишадилар. Бошқалар эса аниқ саналарни белгилаб: «Фалон куни қиёмат бўлади», деб даъво қиладилар. Улар ҳам мутлақо ноҳақдирлар.

Ваҳоланки, Муқаддас Китобда охират ҳақида кўп нарса айтилган. Шубҳасиз, бу дунёнинг қачон тугашини фақат Яратганнинг Ўзи билади. Биз Унга қулоқ тутишимиз лозим. Муқаддас Китоб борлиқдаги жамики нарса Худонинг Каломи орқали яратилганини айтади, Исо эса — ана шу барҳаёт Каломнинг Ўзидир. Демак, Исо охират ҳақида ҳамма нарсани билиши табиий. Матто баён этган Хушхабарнинг 24-боб, 1–14 оятларида У Ўз шогирдларига охирзамон қандай бўлишини кўрсатиб берган:

Исо Маъбаддан чиқиб кетаётганда, шогирдлари келиб, Исонинг диққатини Маъбаднинг биноларига қаратдилар.[2] Исо уларга деди:
— Буларнинг ҳаммасини кўряпсизми? Сизларга чинини айтайин: булар вайрон бўлади. Бу ерда тош устида турган биронта тош қолмайди.
[3] Исо бир Ўзи Зайтун тоғида ўтирганда, шогирдлари Унинг ёнига келиб, сўрашди:
— Бизларга айтинг–чи, бу ҳодисалар қачон юз беради? Сизнинг келишингизни ва охирзамон яқинлашганини нимадан билсак бўлади?
[4] Исо уларга шундай жавоб берди: “Эҳтиёт бўлинглар, ҳеч ким сизларни йўлдан оздирмасин![5] Чунки кўп кишилар ўзларини Менинг номим билан атаб: «Мен Масиҳман», — деб бир қанча одамни йўлдан оздирадилар.[6] Сизлар узоқ–яқиндаги уруш хабарларини эшитасизлар. Бироқ чўчиманглар! Булар содир бўлиши шарт, аммо бу ҳали охири дегани эмас.[7] Халқ халққа қарши, шоҳлик шоҳликка қарши кўтарилади. Айрим жойларда қаҳатчилик ва зилзилалар бўлади.[8] Бу ҳодисалар тўлғоқ азобларининг бошланишига ўхшайди.

[9] Ўшанда сизларни қийнаш ва ўлдириш учун тутиб берадилар. Менинг номим туфайли ҳамма халқлар сизлардан нафратланади.[10] Шунда кўплар имондан қайтади, улар бир–бирини сотиб, бир–биридан нафратланади.[11] Кўп сохта пайғамбарлар пайдо бўлади, улар кўпларни йўлдан уради.[12] Ёмонлик кўпайгани учун одамлар орасида меҳр–оқибат йўқолади.[13] Лекин охиригача бардош берган нажот топади.[14] Осмон Шоҳлиги тўғрисидаги Хушхабар бутун дунё бўйлаб ваъз қилинади, ҳамма халқлар уни эшитади. Шундагина охирзамон келади.

Шубҳасиз, Исо охирзамон яқинлашганидан дарак берувчи БЕЛГИЛАРНИ жуда яхши билган. Келинг, У алоҳида таъкидлаб ўтган ўша аломатларга назар ташлайлик.

Маҳаллий шароитдаги ўзгаришлар

Охират яқинлашгани сайин, дастлаб муайян жойларда хос белгилар кўрина бошлайди. Шогирдлар Исога: «Маъбадга қаранг. Унинг нақадар гўзал, маҳобатли ва ҳашаматли қилиб қурилганини кўринг», деган бўлишлари табиий. Ҳақиқатан ҳам, у жуда гўзал ибодатхона эди. Шоҳ Ҳирод бунёдкор ҳукмдор бўлган ва маъбадни тонналарча олтин билан безатганди. Шогирдлар мана шу гўзалликни Масиҳга кўрсатиб, ҳайратланишаётган эди.

Бироқ Исо ушбу муқаддас масканнинг бутунлай вайрон бўлишини эълон қилди. У: «Сиз бу нарсаларни кўриб турибсиз, аммо шундай кунлар келадики, бу ерда тош устида тош қолмайди, ҳаммаси ер билан битта қилинади», деди. Бу гап шогирдлар учун кутилмаган қаттиқ зарба бўлган бўлиши керак. Ҳатто бугунги кунда ҳам қадимги шаҳар деворлари ва маъбад тоғи атрофида ўша даврга тегишли улкан тошларни кўриш мумкин. Улар шу қадар баҳайбат тошларки, киши Раббимиз нима сабабдан бундай деганига ҳайрон қолади. Лекин У буни башорат қилган эди.

Шундан сўнг Исо ва шогирдлари Кидрон водийсини кесиб ўтиб, Зайтун тоғига чиқдилар ва у ердан маъбадга қараб ўтирдилар. Ўшанда шогирдлар Ундан учта нарсани сўрашди: «Айтинг-чи, бу воқеалар қачон содир бўлади? Сизнинг қайтиб келишингиз ва бу даврнинг охири қандай белгилардан маълум бўлади?» Биринчи савол маъбаднинг қачон вайрон бўлиши ҳақида, иккинчиси Раббимизнинг қайтиб келиши ҳақида, учинчиси эса замон интиҳосининг аломатлари тўғрисида эди. Шогирдлар Исодан маҳаллий ўзгаришлар ҳақида сўрашганда, У берган баёнотлар бизга охират яқинлашаётганини кўрсатувчи аниқ бир белги бўлиши керак.

Нотинчликлар ва тўполонлар

Замон охирлаётганидан сиёсий майдондаги тартибсизликлар ҳам дарак беради. Исо: «Урушлар ва уруш ваҳималари ҳақида эшитасизлар», деди ва кетидан: «Қўрқувга тушмасликка ҳаракат қилинглар», деб тайинлади. Албатта, дунёда урушлар доим бўлган. Инсоният асрлар давомида бир-бири билан жанг қилиб келади. Бироқ Исо охирзамонда шундай бир сиёсий тўполонлар бўлишини айтдики, унда подшоҳлик подшоҳликка, миллат эса миллатга қарши бош кўтаради. Бу менга гўёки бутун дунёни уруш олови қамраб олишини англатадигандек туюлади. Аммо Исо бу ҳали охири эмаслигини айтиб, шогирдларини саросимага тушмасликка чақирди.

Шунингдек, У турли жойларда очлик, юқумли касалликлар ва даҳшатли зилзилалар содир бўлишини айтди. Бугунги кунда атрофга назар солиш ва янгиликларни эшитишнинг ўзи кифоя: дунёнинг турли нуқталарида очарчилик, вабо ва тинимсиз зилзилалар юз бермоқда. Уларнинг шиддати ва кўлами тобора ортиб бормоқда: очарчилик ва касалликлардан қанчадан-қанча инсонлар ҳалок бўляпти, қанчадан-қанча ҳудудлар зилзила туфайли вайрон бўлмоқда. Исо буларни «туғруқ оғриқларининг бошланиши», яъни буюк қайғуларнинг муқаддимаси деб атади.

Агар охират яқинлашганини билмоқчи бўлсак, Исо башорат қилган ушбу глобал сиёсий ва табиий офатларга диққат қилишимиз лозим.

Шахсий ҳаётдаги тўқнашувлар ва маънавий инқироз

Инсоний муносабатларнинг бузилиши — охирзамондан дарак берувчи яна бир муҳим белгидир. 5-оятда Исо кўплар Унинг номидан келиб: «Мен Масиҳман», дейишини ва одамларни алдашини айтди. Бу — сохтакорликнинг инсон онгига тўғридан-тўғри ҳужумидир. 9-оятда бу фикр янада чуқурлашади: «Ўшанда сизларни азоб-уқубатларга топширадилар ва ўлдирадилар. Менинг номим туфайли барча халқлар сизлардан нафратланади». Имонлиларга нисбатан жуда кучли қаршиликлар ва оғир таъқиблар бошланади. Уларни нафрат билан ўлимга маҳкум этадилар.

Бундан ташқари, Раббимиз кўпларнинг имондан қайишини, бир-бирига хиёнат қилишини ва бир-бирини ёмон кўришини айтди. Буни «ички сотқинлик» деб аташ мумкин. Инсонлар ўзларининг яқин қўшнилари ва дўстларига қарши чиқа бошлайдилар. Уларнинг орасида

ёлғончилик, қонунбузарлик, сохта пайғамбарлар ва бошбошдошлик ҳукм суради. Жамиятда ахлоқсизлик ва адолатсизлик авж олгани сабабли, инсонлар қалбидаги меҳр-оқибат совиб кетади.

Хушхабарнинг ёйилиши

Замон интиҳосидан дарак берувчи тўртинчи ва энг хайрли аломат — бу илоҳий даъватнинг бутун дунёга етиб боришидир. Азиз дўстим, бу ерда аниқ бир вазифа белгиланган: Исо уни «Осмон Шоҳлиги ҳақидаги Хушхабар» деб атади. Бу Нажот Каломини тарқатиш усули ҳам аниқ кўрсатилган: у барча халқларга гувоҳлик сифатида бутун дунё бўйлаб ваъз қилиниши шарт. Ана ундан кейин охират бўлади. Мана шуни ҳақиқий Хушхабар мулоқоти деб аташ мумкин.

Менинг бугун радио тўлқинлари ва замонавий алоқа воситалари орқали сизга мурожаат қила олаётганимнинг ўзиёқ, балки айни ўша охирзамон арафасида яшаётганимиздан далолатдир. Инсоният тарихида ҳеч қачон бир-биримиз билан ҳозиргидек тез ва кенг кўламда боғланиш имконияти бўлмаган. Исо асрлар оша айнан бизнинг давримизга назар ташлаган эди.

Исо баён этган ушбу аломатлардан кўриниб турибдики, замоннинг охири яқин. Энди ҳақли бир савол туғилади: «Биз бунга тайёрмизми?» Охират келиши шубҳасиз, бунда ҳеч қандай иккиланиш бўлиши мумкин эмас. Исо Ўз шогирдларига: «Ким охиригача чидаса, ўша нажот топади», деб эслатиб ўтган. Шундай экан, ҳозир тайёргарлик кўришнинг айни вақти, чунки, азиз дўстим, Исо албатта қайтиб келади.